

Interní audit

Řízení a kontrola ve veřejné správě

Geneze úlohy interního auditu

- Historie auditu je prastará a úzce souvisí s rozvojem účetnictví
- Obě metody používali italští kupci a obchodníci
 - pro evidování majetku
 - ochranu před zcizením, a to zejména na základě podvodů a omylů v nesprávné evidenci

Význam slova audit

- v latině
 - slyšení, poslouchání, dozvídání se
 - auditoři informovali ve starém Římě senát o výši státního majetku
- v angličtině
 - revize, kontrola účtů
- Lawrenc B. Sawyer
 - audit je v podstatě kritická analýza, která umožňuje ověřovat informace dodané podnikem a hodnotit operativní činnosti a systémy při jejich předávání

Rozvoj účetnictví vs. rozvoj auditu

- základ povinného auditu
 - ověření rozvahy již ke konci 19. století v Anglii (externě)
- rostoucí velikost podniků znamenala zvýšené riziko omylů a podvodů a vyžadovala, aby správnost účetnictví byla posuzována
 - interními pracovníky – auditory
- již před 2. světovou válkou vyvstala nutnost posunout službu interního auditu k zvláštnímu typu podpory řízení podniku

Institucionalizace interního auditu

- 1941 založen v New Yorku Institut interních auditorů
 - od této doby stoupá význam i postavení interního auditu v rámci organizační struktury
 - své místo nachází vedle nejvyšší řídicí úrovně s cílem
 - sloužit stále lépe vedení podniku jako nástroj pro dosažení efektivnosti řízení podniku
- toto postavení zaručuje internímu auditu nezávislost a zároveň ho vystavuje velké nedůvěře
- do ČR dorazil audit s 40letým zpožděním (ČIIA)

Tradiční definice auditu

- Interní audit je nezávislá vyhodnocovací funkce zřízená v organizaci pro zkoumání a vyhodnocování její činnosti jako služba organizaci
- hlavním cílem je napomáhat členům organizace při efektivním plnění jejich úkolů
- pro tento účel jim audit poskytuje analýzy, hodnocení, doporučení, konzultace a informace o posuzovaných činnostech
- podpora kontrolní činnosti v mezích rozumných nákladů

Moderní pojetí interního auditu

■ Interní audit

- nezávislá, objektivní, ujišťovací a konzultační činnost
 - zaměřená na přidanou hodnotu a zlepšení provozu organizace
 - pomáhá organizaci dosáhnout její cíle
 - zavádí systematický metodický přístup k hodnocení a zlepšení efektivnosti řízení rizik, řídicích a kontrolních procesů

Principy auditu

- nezávislost
 - nikoli sledování, jak se druzí dopouštějí chyb, ale vnitřní přístup
 - nikoli konfrontace, ale podpora
 - nikoli náprava provedených chyb, ale účast
- objektivnost
 - nutnost, vnitřní přístup založený na schopnostech
- ujištění
 - interní auditor je profesionál, managementu předkládá názor na obecnou či specifickou složku řídicího systému

Principy auditu

- poradenství
 - nestačí pouze změřit velikost mezery v systému, ale navrhnout, jak ji překlenout nebo příště předejít jejímu vzniku budováním řídicího kontrolního systému
- přidání hodnoty
 - organizace existují proto, aby vytvářely hodnotu nebo užitek vlastníkům, klientům nebo ostatním
 - toto pojetí zakládá účel jejich existence
 - interní auditoři mohou ve formě konzultace, doporučení, auditorské zprávy nebo v jiných produktech poskytnout informace pro pochopení a zhodnocení rizika

Principy auditu

- řízení rizika, přispění k efektivnosti řízení a kontroly
 - procesy „řízení rizika“ zavádí management
 - při těchto strategiích je interní auditor na straně konzultanta a „pomáhá“
 - řídicí a kontrolní procesy pak mají zajišťovat, aby byla rizika v toleranci
 - interní auditor monitoruje a vyhodnocuje vnitřní kontrolní systém
 - tak přispívá k efektivnosti řízení a kontroly

EU a interní audit a finanční kontrola ve veřejné správě

- Dokument o strategii a zpráva Evropské komise o pokroku, jehož na cestě k přistoupení dosáhly jednotlivé kandidátské země

Požadavky Evropské komise

- V oblasti finanční kontroly, kde sbližování legislativy ve většině zemí výrazně pokročilo
 - musí kandidáti své snahy zaměřit na zavedení adekvátních systémů interní kontroly a veřejných auditů
 - aby bylo možné získat unijní prostředky
 - musí být zajištěn kvalitní systém jejich řízení a kontroly
 - země musí posílit administrativní struktury na ochranu finančních zájmů Společenství

Standardy interního auditu

- SPPIA
- INTOSAI
- GAGAS

SPPIA

- Standards for the Professional Practice of Internal Auditing
- Standardy pro profesionální praxi interního auditu
- Auditor
 - znalosti, dovednosti a další schopnosti potřebné pro plnění svých úkolů
 - provádět s náležitou profesionální péčí
 - nevyžaduje splnění specifických nároků na vzdělání jako po externích auditorech
 - možnost získat diplom CIA

Principy SPPIA

- Představenstvo a vrcholný management
 - poslání a cíle
- Vrcholný management
 - Řízení dalších úrovní managementu
- Auditor interní součástí subjektu
- Auditor smí radit, ale ne utvářet
- Auditor je nezávislý

INTOSAI

- International Organization of Supreme Audit Institutions
- Mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních institucí

Cíle INTOSAI

- Účetnictví a odborné standardy
 - Zajistit silné, nezávislé a multidisciplinární nejvyšší kontrolní úřady
- Vytvořit institucionální kapacity
- Vzájemné sdílení znalostí a služeb
- Modelování systému s regionálními odlišnostmi

GAGAS

- Generally Accepted Government Auditing Standards
 - Government Auditing Standards
 - Yellow Book
- Obecně platné standardy pro auditing ve veřejné správě

Interní audit podle zákona § 28 až 31

- Z ustanovení § 25 odst. 1 a 2 zákona je vedoucí orgánu veřejné správy povinen zavést a udržovat vnitřní kontrolní systém, který zahrnuje kromě řídicí kontroly také interní audit
 - Interní audit je nezávislé a objektivní přezkoumávání a vyhodnocování operací a vnitřního kontrolního systému orgánu veřejné správy

Interní audit podle zákona § 28 až 31

- Interní audit zajišťuje
 - organizační útvar
 - zaměstnanec, pověřený výkonem interního auditu
- Základní požadavky na postavení IA
 - přímé podřízení orgánu veřejné správy
 - funkční nezávislost (na činnosti, které audituje)
 - vyloučit pravomoc a odpovědnost za auditovanou oblast
 - organizační oddělení od výkonných a řídicích struktur

Interní audit podle zákona § 28 až 31

- zákon připouští výjimku z povinnosti vytvořit interní audit
 - u subjektů, kde existuje malá pravděpodobnost výskytu nepřiměřených rizik při hospodaření s veřejnými prostředky + stupeň obtížnosti a struktura vnitřního řízení, povaha zajišťovaných úkolů
 - u obcí, majících méně jak 15 000 obyvatel (jsou povinny zajistit funkci IA přijetím jiných dostatečných opatření – nejsou blíže specifikována)

Interní audit podle zákona § 28 až 31

- plánování interního auditu
 - střednědobý (3-5 let, aktualizovaný)
 - východiska
 - stanovení auditorských oblastí
 - stanovení oblastí prioritního významu na základě analýzy rizik
 - roční
 - kapacitní východiska na jednotlivé akce
 - rozpis plánovaných auditorských akcí
 - rozpis metodické činnosti a ostatních aktivit

Interní audit podle zákona § 28 až 31

- podávání zpráv
 - o svých zjištěních z provedených auditů s doporučením
 - k přijetí opatření k nápravě
 - k předcházení nebo zmírnění rizik
 - ke zdokonalování kvality vnitřního kontrolního systému
 - roční zprávu o činnosti interního auditu se zhodnocením úrovně vnitřního kontrolního systému

Stručný obsah zákona o přezkumu zákon č. 420/2004 Sb.

- stanoví předmět, hlediska, postup a pravidla uplatňovaná při přezkoumání hospodaření
- stanovuje práva a povinnosti jak kontrolorů, tak i práva a povinnosti ÚSC
- předmět přezkoumání
 - oblasti dotýkající se plnění příjmů a výdajů rozpočtu
 - náklady a výnosy podnikatelské činnosti
 - hospodaření a nakládání s prostředky poskytovanými z Národního fondu
 - prostředky ze zahraničí
 - vyúčtování a vypořádání finančních vztahů ke státnímu rozpočtu a k rozpočtům krajů
- další důležité oblasti podléhající přezkoumání hospodaření
 - nakládání s majetkem ve vlastnictví územního celku
 - nakládání a hospodaření s majetkem státu
 - zadávání a uskutečňování veřejných zakázek
 - stav pohledávek a závazků a nakládání s nimi
 - zastavování movitých a nemovitých věcí ve prospěch třetích osob
 - účetnictví vedené územním celkem
- oblasti přezkoumání se ověřují z hlediska
 - dodržování povinností stanovených zvláštními právními předpisy, zejména předpisy
 - o finančním hospodaření územních celků
 - o hospodaření s jejich majetkem
 - o účetnictví a o odměňování
- ověření souladu hospodaření s finančními prostředky ve srovnání s rozpočtem
- dodržení účelu poskytnuté dotace nebo návratné finanční výpomoci
- věcná a formální správnost dokladů o přezkoumávaných operacích

Dílčí přezkoumání

- zaveden novou právní úpravou s cílem
 - zvýšení účinnosti kontroly územních celků
 - zvýšení efektivity jejího výkonu
- další role
 - v principu předcházení a vyvarování se chyb a nedostatků zjišťovaných při přezkoumání hospodaření
- možnost územním celkům zjištěné chyby a nedostatky odstranit
 - do konce roku
 - tak, aby již nemusely být řešeny při konečném přezkoumání
- dílčí přezkoumání lze provést u všech územních celků
 - povinné je pouze u
 - obcí nad 800 obyvatel
 - obcí, které vykonávají tzv. hospodářskou činnost
 - u dobrovolných svazků obcí

Závěr zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření

- musí obsahovat vyjádření, zda při přezkoumání
 - nebyly zjištěny chyby a nedostatky (závěr A)
 - byly zjištěny chyby a nedostatky, které nemají závažnost nedostatků uvedených v § 10 odst. 3 písm. c) zákona o přezkoumávání hospodaření (závěr B)
 - byly zjištěny nedostatky, spočívající
 - v porušení rozpočtové kázně (**závěr C1**)
 - v neúplnosti, nesprávnosti nebo neprůkaznosti vedení účetnictví (**závěr C2**)
 - v pozměňování záznamů nebo dokladů v rozporu se zvláštními právními předpisy (**závěr C3**)
 - v porušení povinností nebo překročení působnosti územního celku stanovených zvláštními předpisy (**závěr C4**)
 - v neodstranění nedostatků zjištěných při dílčím přezkoumání nebo při přezkoumání za předcházející roky (**závěr C5**)
 - nevytvoření podmínek pro přezkoumání (**závěr C6**)

Audit

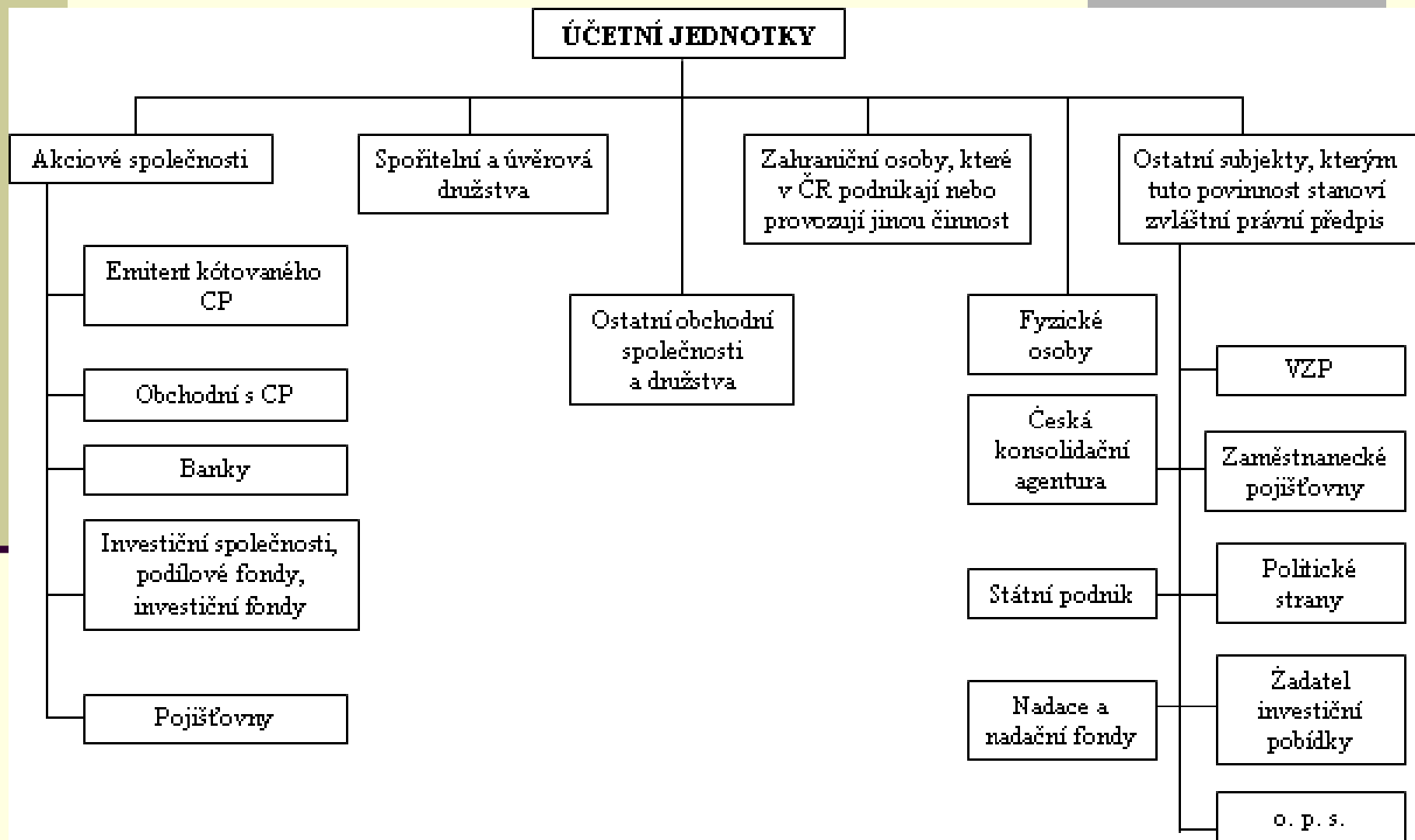
■ Finanční audit

- výsledkem je auditorská zpráva
- je nad rámec požadavků zákona o obcích a o přezkumu hospodaření
- je zaměřen na ověření věrného zobrazení
 - stavu majetku a závazků
 - finanční situace
 - výsledku hospodaření a účetnictví

■ Výkonnostní audit

- zaměřuje na ukazatele, které v podnikatelské oblasti měří zisk, tedy hospodárnost, účelnost a efektivitu
- je nad rámec požadavků zákona o obcích
- audit peněžně vyjádřených hodnototvorných činností
 - value-form-money audit = performance audit
 - cílem tohoto auditu je porovnání vybraných ukazatelů se standardy
 - provádí se tehdy, přeje-li si obec demonstrovat občanům
 - Účelné
 - Hospodárné
 - efektivní využívání veřejných prostředků
 - provádí se na základě existujících měřítek nebo kritérií výkonnosti

Účetní jednotky, které mají povinnost auditu ze zákona

Zákon o auditorech

- Zákon 93/2009 Sb., o auditorech a změně některých zákonů (zákon o auditorech)
- upravuje postavení a činnost
 - statutárních auditorů
 - auditorských společností
 - asistentů auditora
- působnost Komory auditorů ČR
- Rady pro veřejný dohled nad auditem

Vydávání auditorského oprávnění

- Magisterské nebo bakalářské vysokoškolské vzdělání
- Způsobilost k právním úkonům
- Bezúhonnost
- 3 roky praxe na pozici asistenta auditora
- Nesmí vykonávat podnikatelskou činnost

Auditorská zkouška

- všeobecná účetní teorie a zásady
- právní požadavky a standardy vztahující se k přípravě
- účetní závěrky a konsolidované účetní závěrky
- mezinárodní účetní standardy
- finanční analýza
- nákladové a manažerské účetnictví
- řízení rizik a vnitřní kontrola provádění povinného auditu a profesní znalosti
- právní požadavky a profesní standardy vztahující se k povinnému auditu a statutárním auditorům
- mezinárodní auditorské standardy, případně další auditorské standardy vydané Komorou,
- profesní etika a nezávislost

Orgány Komory

- sněm
- výkonný výbor a prezident Komory
- dozorčí komise
- kárná komise

Rada pro veřejný dohled nad auditem

- vykonává veřejný dohled nad výkonem auditorské činnosti a činností Komory v rozsahu stanoveném tímto zákonem
- rozhoduje o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech PO a FO, pokud tak stanoví tento zákon